Câmide dünya kelâmı konuşmak

KKTC'den Eyüp Aktaş ve İstanbul-Üsküdar'dan Kadir Bozkurt: "Câmide dünya kelâmı konuşulur mu, konuşulmaz mı? Bu konuda hadis var mı?"

Câmilerimiz, mâbedlerimiz, mescidlerimiz ve ibâdet yerlerimiz, içimizi sonsuzluk diyârına özgü saadet ve heyecânla dolduran birer Allah evidirler. Gerçi bizim kalbimiz de Allah evidir; içinde Allah zikredilir, tefekkür edilir. Kalbimiz Allah'a dönüktür, Allah'ın nazarı her an kalbimizdedir. O halde biz boş konuşmaktan cami dışında da hayâ etmeliyiz. Câmilerin toplumun ibâdet hukuku cihetini düşündüğümüzde, oraya giren herkesin kulluk duygularına saygı duymalı ve başkalarını rahatsız etmeme nezâketini de gösterebilmeliyiz.

Câmilerde lüzûmsuz olmamak kaydıyla gerektiği zaman konuşulabilir. Toplum için ve dîn için önemli görülen her mesele, her yerde olduğu gibi, eğer lüzum hissedilmişse câmilerde de görüşülebilir. Ashab-ı Kiram (ra) döneminde devlet işlerinin, ordu ve savaş yönetiminin, fakir ve yoksullara yardım meselelerinin, zekâtın ihtiyaç sahiplerine dağıtımı ve Müslüman'ların sâir önemli işlerinin konuşulduğu, görüşüldüğü ve insanların problemlerine çözüm bulunduğu yerlerin başında câmiler gelirdi. Devlet başkanı halkına câmide hitap eder, halkının istek ve ihtiyaçlarını câmide dinlerdi. Halk günü câmide yapılırdı.
Fakat sonraları nüfusun artması, câmilerin ve sâir binâların çoğalması, güçler ayırımı prensibiyle binâların da belirli iş alanlarına tahsis edilmesi neticesini doğurdu ve câmiler yalnız ibâdet ihtiyacına tahsis edildi; sâir toplum işleri için örfen başka yerler seçildi.
Câmilerde işin gereği olmak ve boş lâkırdı olmamak kaydıyla konuşulur; fakat boş lâkırdı yapılmaz, faydasız kelâm edilmez, ibâdet edenleri rahatsız edecek ölçüde yüksek sesle konuşulmaz, kahkaha ile gülünmez.

Peygamber Efendimiz (asm) câmilerimizi içinde rûhen huzur bulacağımız "evlerimiz" olarak algılamamızı tavsiye buyurur. Hakem bin Umeyr (ra) bildirmiştir: Resûl-i Ekrem Efendimiz (asm) buyurdu ki: "Dünyada misâfir gibi olun. Câmileri ev edinin. Kalplerinizi inceliğe ve yumuşaklığa alıştırın. Çokça tefekkür edin ve ağlayın. Nefsin kötü arzûları sizi ayrılığa düşürmesin. İçinde oturmayacağınız binâlar yapıyorsunuz. Yiyemeyeceğiniz şeyler topluyorsunuz. Ulaşamayacağınız emeller besliyorsunuz."1
Hz. Enes (ra) bildirir: Peygamber Efendimiz (asm) şöyle buyurdu: "Câmide boş lâkırdı ile gülmek kabirde karanlığa sebeptir."2

Peygamber Efendimiz (asm) gülmeyi de nezih ve edepli olanı ve kaba ve saygısız olanı şeklinde ikiye ayırır. Hasan-ı Basrî (ra) bildirmiştir: Allah Resûlü (asm) buyurdu ki: "İki çeşit gülme vardır: Bir gülme vardır ki, Allah onu sever. Bir gülme vardır ki, Allah ona gazap eder. Allah'ın râzı olduğu gülme şudur: Kişi, görmeyi arzuladığı din kardeşiyle birden karşılaşır, sevinir, güler; gülüşünden sevgi akar. Allah'ın gazap ettiği gülme ise, kişi başkasını inciten, cefâ veren, sıkıntı doğuran, kaba ve bâtıl bir sözü sırf gülmek ve güldürmek için ortaya atar; alaycı biçimde güler ve güldürür. Böyle alaycılar Cehennem uçurumundan yetmiş sene aşağı yuvarlanırlar."3

Bu ölümsüz ve ezelî ölçüler câmi içinde de, câmi dışında da bizi bir mü'min olarak süsleyen, güzelleştiren, nezâket veren, saygınlık kazandıran ve Allah'ın râzı olduğu ölçülerdir. Hiç şüphesiz, halkın ibâdet için yoğunlaştığı câmiler içinde daha öncelikli olarak yaşanması gerekir. Câmilerde boş lâkırdı yapmamak mü'minin güzelliğindendir.

Dipnotlar:
1- Câmiü's-Sağîr, 3/3056;
2- Câmiü's-Sağîr, 2/2555;
3- Câmiü's-Sağîr, 2/2556